

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת צביקה פוגל

פ/25/5646

הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (מערכת צילום ביומטרית), התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 10א .1 בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 10א –

(1) לפני ההגדרה "גוף ציבורי" יבוא :

"ביומטרי" – מאפיין אנושי פיזיולוגי, ייחודי, הניתן למדידה ממוחשבת;" ;

(2) בהגדרה "הכללה של התראת זמן אמת", אחרי "בעת זיהוי" יבוא "אדם או" ובמקום "מסוים" יבוא "מסוימים" ;

(3) אחרי ההגדרה "הפעלה" יבוא :

"הממונה על היישומים הביומטריים" – כהגדרתו בסעיף 2 לחוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע–2009² ;

"מערכת צילום ביומטרית" – מערכת צילום מיוחדת המאפשרת זיהוי אדם באופן ממוחשב, על סמך נתוני זיהוי ביומטריים שהופקו על ידה;" ;

(4) בהגדרה "מערכת צילום מיוחדת", בפסקה (2), אחרי "חד ערכי" יבוא "של אדם או" ;

(5) אחרי ההגדרה "מצלמה מיוחדת ניחת" יבוא :

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390..
² ס"ח התשי"ע, עמ' 256.

”נתוני זיהוי ביומטריים” – נתונים ביומטריים שהופקו מתצלומים, וניתן לעשות בהם שימוש לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם באופן ממוחשב או ממוחשב בחלקו;”;

(6) בהגדרה ”שימוש טכנולוגי”, אחרי ”חד-ערכי של” יבוא ”אדם או”.

2. תיקון סעיף 110 בסעיף 10(א) לפקודה, אחרי ”מערכת צילום מיוחדת” יבוא ”ובכלל זה במערכת צילום ביומטרית”.

3. הוספת סעיף 110 לפני סעיף 10 לפקודה יבוא:

”אי-תחולה לגבי 110. ההוראות לפי סימן זה לא יחולו לגבי מערכת מערכת צילום ביומטרית ככל שלא נקבע אחרת בפקודה ביומטרית זו.”;

4. הוספת סימן ב'1 אחרי סעיף 10 לפקודה יבוא:

”סימן ב'1: מערכת צילום ביומטרית

הגדרות – סימן ב'1 10ג1. בסימן זה, ”מצלמה ביומטרית ניחת” – מצלמה מיוחדת ניחת שהיא חלק ממערכת צילום ביומטרית.”

מטרת ההצבה וההפעלה של מערכת צילום ביומטרית 10ג2. הצבה והפעלה של מערכת צילום ביומטרית, וכן הכללת התראות זמן אמת במערכת כאמור, תהיה למטרות המפורטות בסעיף 10ז(א) בלבד.

הגורם המוסמך לאשר הצבה או הפעלה של מצלמה מיוחדת ביומטרית 10ג3. לא תוצב מצלמה ביומטרית ניחת אלא באישור של קצין מוסמך, ולא תופעל מצלמה כאמור אלא באישור של גורם מאשר.

תנאים להצבה של מצלמה ביומטרית ניחת 10ג4. (א) קצין מוסמך לא יאשר הצבה של מצלמה ביומטרית ניחת אלא אם שוכנע, על בסיס תשתית עובדתית שהונחה בפניו, כי הדבר נדרש לשם השגת מטרה מהמטרות המפורטות בסעיף 10ז(א), וכי אין בהצבת ובהפעלת המצלמה הביומטרית הניחת כדי לפגוע בפרטיותו של אדם במידה העולה על הנדרש, כאמור בסעיף 10ט(א).

(ב) על הצבת מצלמה ביומטרית נייחת יחולו הוראות סעיף 10ט(ב) ו-ג), בשינויים המחויבים.

בחינה תקופתית לעניין הצבה של מצלמה ביומטרית נייחת 10יג5. מדי שלוש שנים לכל היותר יבחן הקצין המוסמך את הצורך בהמשך הצבתה והפעלתה של כל מצלמה ביומטרית נייחת ואת התקיימות התנאים להצבתה כאמור בסעיף 10יג4(א), בשים לב לנתונים שהצטברו במהלך תקופת הפעלת המצלמה הביומטרית נייחת בדבר יעילות הפעלתה בהשגת המטרה שלשמה הוצבה.

תנאים להפעלה של 10יג6. (א) גורם מאשר לא יאשר הפעלה של מצלמה ביומטרית נייחת ביומטרית נייחת אלא אם התקיימו כל אלה :
נייחת

(1) הגורם המאשר שוכנע, על יסוד תשתית עובדתית שהונחה בפניו, כי הדבר נדרש לשם השגת המטרה מהמטרות המפורטות בסעיף 10ז(א);

(2) הגורם המאשר שוכנע כי אין בהפעלת המצלמה הביומטרית הנייחת כדי לפגוע בפרטיותו של אדם במידה העולה על הנדרש, ויחול לעניין זה האמור בסעיף 10ט(א) בשינויים המחויבים.

(ב) אישור הגורם המאשר להפעלה של מצלמה ביומטרית נייחת לפי סעיף זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, ורשאי הוא להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חודשים כל אחת, ובלבד שלא תופעל המצלמה במצטבר בפרק זמן העולה על שנה (בסעיף זה – תקופת ההפעלה המצטברת).

(ג) חלפה תקופת ההפעלה המצטברת, רשאי קצין מוסמך להאריך את תקופת ההפעלה של המצלמה הביומטרית הנייחת לפי סעיף זה, בתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חודשים בכל פעם.

(ד) הארכת התקופות לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) תיעשה בהתאם להוראות סעיף קטן (א) ובשים לב לנתונים שהצטברו במהלך תקופת הפעלת המצלמה הביומטרית הנייחת בדבר יעילות הפעלתה בהשגת המטרה שלשמה הוצבה.

הכללת התראת זמן 10יג7. לא תיעשה הכללת התראת זמן אמת לגבי אדם אמת במערכת צילום ביומטרית אלא אם קיים לגביו מידע מסוים המצביע על כך שהכללתו דרושה לשם השגת המטרה מהמטרות המפורטות בסעיף 10ז(א).

תנאים לשימוש 10יג8. (א) הוראות סעיף 10יב לעניין השימוש במידע שנאגר במערכת צילום מיוחדת יחולו, בשינויים באמצעות מערכת צילום ביומטרית, על השימוש בנתוני זיהוי ביומטריים שזוהו בזמן אמת באמצעות מערכת צילום ביומטרית.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) שימוש בנתוני זיהוי ביומטריים שזוהו בדיעבד ייעשה לשם השגת מטרה מהמטרות המפורטות בסעיף 10ז(א), ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 10יב(ב) עד (ד), בשינויים המחויבים;

(2) על שימוש בחומר מצולם שאינו נכלל בסעיפים קטנים (א) ו-(ב)(1), שנאסף באמצעות מערכת צילום ביומטרית, יחולו הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו–1996.³

³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

שמירת מידע 10ג9. (א) הוראות סעיף 10ג לענין שמירת מידע ממערכת צילום ביומטרית, על שמירת מידע הנאגר באמצעות מערכת צילום ביומטרית.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), נתוני זיהוי ביומטריים שזוהו בדיעבד לא יאגרו במערכת צילום ביומטרית אלא למשך 72 שעות.

סודיות והגבלת שימוש 10ג10. (א) מידע שנאגר במערכת צילום ביומטרית יהיה חסוי, לא יימסר ולא יעשה בו שימוש אלא לפי הוראות פרק זה;

(ב) אדם שהגיע לידיו מידע לפי פרק זה תוך כדי מילוי תפקידו, ישמור אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לפי הוראות פרק זה; העובר על הוראות אלה, דינו – מאסר שלוש שנים."

5. תיקון סעיף 10ג יד בסעיף 10ג לפקודה, אחרי "שמקורו במערכת צילום שאינה" יבוא "מערכת צילום ביומטרית או", אחרי "מיוחדת" יבוא "אחרת" ובסופה יבוא "ואולם, על שימוש טכנולוגי כאמור שנעשה בנתוני זיהוי ביומטרי יחולו הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996".

6. תיקון סעיף 10ג טו בסעיף 10ג טו לפקודה, בסופו יבוא "או של מערכת צילום ביומטרית, לפי העניין, בהתאם לשימוש הטכנולוגי שנעשה במידע".

7. תיקון סעיף 10ג טז בסעיף 10ג טז(א) לפקודה –

(1) בפסקה (1), בסופה יבוא "ואולם, נתוני זיהוי ביומטריים שזוהו בדיעבד – לא יועברו לפי פסקה זו אלא אם הם דרושים לגוף הציבורי לשם השגת מטרה מהמטרות המפורטות בסעיף 10ג(א)";

(2) בפסקה (2), בסופה יבוא "ואולם, נתוני זיהוי ביומטריים שזוהו בדיעבד לא יועברו לפי פסקה זו אלא אם המידע נדרש למטרה לשם השגת מטרה מהמטרות המפורטות בסעיף 10ג(א)".

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

8. תיקון סעיף 10יט בסעיף 10יט(3)(ג)(2) לפקודה, אחרי "מערכת צילום מיוחדת" יבוא "שאינה ביומטרית".

9. תיקון סעיף 10כא בסעיף 10כא לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (10) יבוא :

"(11) מספר האנשים שזוהו במערכת צילום ביומטרית, מתוך סך הכללות התראות זמן אמת שהוגדרו ;

(12) אזורים שבהם הוצבו מצלמות ביומטריות לפי סימן ב'1 ; דיווח לפי פסקה זו וכל דיון בו יהיה חסוי ופרסומם של הדברים שנאמרו או נמסרו במסגרתו אסור." ;

(2) בסעיף קטן (ז), אחרי "יימסר לעובד הרשות להגנת הפרטיות" יבוא "ודיווח לפי סעיף קטן (א)(12) יימסר לעובד היחידה להזדהות ויישומים ביומטריים במשרד ראש הממשלה" ובמקום "לו" יבוא "להם".

10. תיקון סעיף 10כג בסעיף 10כג לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א)(5), אחרי "מערכות הצילום המיוחדות" יבוא "לרבות מהימנות מערכות הצילום הביומטריות בזיהוי אדם מכלל האוכלוסיות" ;

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (2) יבוא :

"(3) הוראות נוספות לעניין הבקרה על מערכות צילום ביומטריות." ;

(3) בסעיף קטן (ג), אחרי "ומומחיותה" יבוא "ולממונה על היישומים הביומטריים לקבלת חוות דעתו בעניין אמינות מערכת צילום ביומטרית ואבטחת המידע הנאגר בה", במקום "תינתן" יבוא "ייתנו", במקום "ניתנה" יבוא "ייתנו" ובמקום "קבלתה" יבוא "קבלתן".

11. תיקון התוספת השישית בתוספת השישית לפקודה, בחלק א' –

(1) בפרט (11), אחרי "לעניין אמינותה" יבוא "לרבות מהימנות מערכת צילום ביומטרית בזיהוי אדם מכלל האוכלוסיות" ;

(2) אחרי פרט (12) יבוא :

"(13) מספר האנשים שזוהו במערכת צילום ביומטרית, מתוך סך הכללות התראות זמן אמת שהוגדרו."

דברי הסבר

ביום כ"ז בטבת התשפ"ד (8 בינואר 2024) פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת המשטרה (מס' 40), התשפ"ד-2024 (להלן – תיקון 40), שהסדיר את הצבתן והפעלתן של מערכות צילום מיוחדות במרחב הציבורי והשימוש בהן על ידי משטרת ישראל. מערכות הצילום שהוסדרו במסגרת תיקון 40 הן מערכות צילום המזהות חפצים או אובייקטים שונים, אך תיקון 40 לא כלל מערכות צילום ביומטריות המאפשרות גם זיהוי פנים.

מטרת הצעת חוק זו היא להסדיר היבטים מסוימים של הצבת מערכות צילום ביומטריות במרחב הציבורי ושימוש בהן, על ידי משטרת ישראל. מדובר במערכות צילום הכוללות יכולות עיבוד המאפשרות צילום של אנשים, והשוואתם למידע מזהה שהוזן למערכת בעניינם, באופן שעשוי לאפשר לזהות את האדם המצולם אם הוזן מידע כאמור בעניינו. השימוש המשטרתי במערכות צילום ביומטריות יכול שייעשה בדרך של הכללה מבעוד מועד של פרט זיהוי אודות אדם מסוים, באופן שמאפשר למערכת לספק התראה כאשר פרט זה נקלט בעדשות המצלמה בזמן אמת, או בדרך של בדיקה בדיעבד של צילומים שנקלטו במצלמות. שימושים אלו מאפשרים למשטרה להתחקות אחר זהותם ומיקומם של חשודים בביצוע עבירות, ולכן מהווים כלי יעיל ואפקטיבי לצורך גילוי ומניעת עבירות ומילוי תפקידי המשטרה בשמירת הסדר הציבורי והגנה על שלום הציבור ובטחונו.

שימוש במערכות צילום ביומטריות על ידי משטרת ישראל דרוש לצורך מילוי החובה המוטלת על המשטרה לחקור עבירות פליליות מכוח הוראות חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי), ונועד לאפשר למשטרת ישראל לבצע את ליבת התפקידים והמשימות המוטלים עליה לפי סעיפים 3 ו-5 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן – פקודת המשטרה), שלפיהם על המשטרה לעסוק ב"מניעת עבירות ובגילוי, בתפיסת עבריינים ובתביעתם לדין, בשמירתם הבטוחה של אסירים, ובקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש". כל זאת בשים לב לאמור בסעיף 19 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הפרטיות), הקובע כי משטרת ישראל, לצד גופים נוספים המוגדרים כרשות ביטחון לפי הוראת הסעיף האמור, או מי שנמנה עם עובדיה או פועל מטעמה, לא יישאו באחריות לפי חוק הגנת הפרטיות על פגיעה שנעשתה באופן סביר במסגרת תפקידם ולשם מילוי. עם זאת, אין הסעיף האמור מהווה, כשלעצמו, מקור סמכות לביצוע הפעולות הפוגעות בפרטיות תחת ההסדרה המוצעת להלן.

לאור היבטים רבים ומורכבים הנלווים לשימוש במערכות צילום ביומטריות ולהיקף המידע שנאגר בהן, וכן הצורך לעגן בחוק סמכות להצבת מערכות צילום ביומטריות, מוצע לקבוע בפקודת המשטרה הסדרים שונים הנוגעים להצבה ולהפעלה של מערכות צילום ביומטריות, ולשימוש בתוצריהן.

במסגרת התיקון מוצע להוסיף לפקודת המשטרה את סימן ב'1 שעניינו מערכות צילום ביומטריות, ובו לעגן את הכללים שיחולו לגבי מערכות כאמור. בתוך כך, מוצע לקבוע כי מטרתן הצבתן והפעלתן של מערכות הצילום הביומטריות יהיו: מניעה, סיכול או גילוי של עבירות פשע או של עבירות שעלולות לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, וגילוי מעורבים בתכנון או בביצוע עבירות כאמור; מניעת פגיעה חמורה בביטחון הנפש או הרכוש, בעת קיום חשש ממשי לפגיעה כאמור; איתור נעדר או אדם שיש חשש לשלומו ואכיפת איסורי כניסה למקומות ציבוריים, שניתנו על פי דין, או אכיפת צווי הרחקה ממקומות ציבוריים.

לצד זאת, מוצע לקבוע כי על השימוש במצלמות ביומטריות יחולו, במספר היבטים, כללים מחמירים, הואיל ומערכות אלו, בשונה ממערכות צילום מיוחדות המצלמות אובייקטים כדוגמת רכבים, מבוססות על פרטי זיהוי ביומטריים דוגמת זיהוי פנים.

עוד מוצע לתקן את סימן ג' לפקודה כך שההסדרים הקבועים בו לעניין מערכות צילום מיוחדות יחולו גם על מערכות צילום ביומטריות, בהתאמות הנדרשות, לרבות החובה להתקין תקנות באופן שלא יתאפשר שימוש במערכת צילום ביומטרית מסוג מסוים כל עוד לא הותקנו התקנות לגביה, בהתחשב בטיבה ובמאפייניה הייחודיים כאמור.

מסגרת חקיקתית זו מאפשרת להתאים את ההסדרה החוקית לסוגי מערכות הצילום הביומטריות, על מאפייניהם השונים, באופן שיאפשר להשיג, בהתייחס לכל סוג של מערכת, איזון ראוי בין ההגנה על הפרטיות לבין האינטרס הציבורי במניעת עבירות, גילוי, איתור מבצעייהן והבאתם לדין, ובקיום הסדר הציבורי וביטחון הנפש והרכוש. באופן זה מונחת אף התשתית המשפטית שתאפשר למשטרת ישראל להכניס לשימוש מבצעי בעתיד מערכות צילום ביומטריות חדשות, בכפוף להתקנת תקנות שיסדירו את השימוש בהן.

הצעת חוק זו מבוססת על הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (מס' 37) (מערכות צילום מיוחדות), התשפ"ב-2022 (מ-1570), וכוללת את החלק ממנה שעסק במערכות הצילום הביומטריות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז באדר התשפ"ה (17.03.2025)